

Makói Független Újság

POLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLÉ

Alapította:
DR. KISS PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Fél évre 7 korona | Egy óra 1 K 20
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Fél évre 14 korona | Egy óra 2 K 40

Szegény makói asszonyok,

keserves kálváriát járnak minden nap. A mindennapi életnek nem a megdrágulását panaszojuk ezt már meguntá mindenki, mi is, s a panasz úgy se használ már semmit. Arról akarunk írni, hogy a mindennapi élet napról napra nehezebb, sőt lehetetlenebb lesz.

Makón a legszükségesebb élelmiszerek beszerzése mindinkább lehetetlenné válik, s ha emiatt a hatóságok legközelebb súlyos, sőt meglepő napjai lesznek, csak magára vessen.

Makón, tudjuk jól minden rémes drága volt s drága ma is, de legálább kapni lehetett annak, akinek volt pár garasa. Ma, ez ugyszólván lehetetlen.

Közdjük a dolgot a tejnél. Ez a legfontosabb tápszert ma egyáltalában nem lehet kapni. Síró gyermekek százai tehetnek erről bizonyosságot. Szomorú, hogy Makó körül van véve uradalmakkal, nagy gazdaságokkal s mégsem jut elég tej gyermekünknek.

A liszt és kenyér beszerzés nehézségeiről már nem is beszélünk. A beszéd helyett meginvítjuk a hatóságot, hogy nézze meg azt a tolongást ami a lisztes és kenyeres boltok előtt van.

Arról a hejszáról írunk, amit a makói asszonyok naphosszat véghez visznek, hogy egy kis sóhoz jussanak. Sőt egyáltalában nem lehet kapni. Hát nem botrány ez? Hát nem elég, hogy cukorhoz egyáltalában nem lehet jutni, hát már só is? Nem szegény-e ez?

Petroliumot egyáltalában nem lehet kapni. Egyszerűen vérforralló dolog, hogy ilyen nélkülözhetetlen szükségleti cikkek egyáltalában nem kaphatók. Hisz a petrolium ép oly szükséges mint a kenyér. Hisz öt órákor már sötét van. Világítás nélkül nem lehet dolgozni.

Mindenki meg nem vezetheti be a villanyt.

Esetért 10 boltba kell szaladgálni s a tizenegyedik boltba lehet csak nagy könyörgésre kapni esetet, mintha csak drága tokaji asszu volna. Az ára azonban igen közel jár az asszu boréhoz.

Igazán rejtély előtünk szegény makói asszonyok élete, hogy hogyan küzdenek meg a szükségleti cikkek beszerzésének nehézségeivel. Akárhogy történik is ez, az az egy bizonyos, hogy es igen nagy munkaerő, főképp pedig munkaidő felelősséggel jár, ez pedig most mikor a munka és idő oly drága, bűn, nagy bűn, ami a hatóság lelken szarad.

Fel kell, hogy nyíljon a hatóság szemé s lássa be, hogy a legszükségesebb cikkek beszerzése s elosztása, illetve a fogyasztóhoz való juttatása, a hatóság kötelessége s ez ma a legfontosabb köztűgy.

Kitenői egy nagy város népét, fogyasztóközönségét annak, hogy so cukorhoz, se sóhoz, se petroliumhoz, se ecsethez, ne lehessen jutni, az szegénye ennek a városnak s szinte ordít hatóságának tehetetlensége mellett.

Ezen segíteni kell még mielőtt komoly baj lesz belőle.

Delegáció egybehívásaért.

Zárülés a Hárban.

A képviselőház mai ülésének megnyitása után Beöthy Pál elnök meglepően parentella el a ma reggel meghalt Telegy József bihari képviselőt.

Lovász Márton csodálkozik azon, hogy kormány ily rejtetes felelősséget magára vess, s nem siet egybehívni a delegációt. Külügyi vezetéstünket fokozatosan ellenőrizni kell. Hónias hadseregünk diplomáciának sok hibáját jóvátette. Nagy hibák tartja hogy az oláh támadást nem előzük meg,

Ezután Bakonvi Samu beszélt aki után Barta Ödön szólalt fel. Barta Ödön két órákor megszakította a beszédét.

Szünet után Szász Károly alelnök náitja meg az ülést.

Barta Ödön folytatja beszédét, melyben a delegáció összehívását sürgeti. Kifejti, hogy az 1867 ik évi XII ik törvényeikk sarkalatos tétele az, hogy a delegáció funkcionáltye, rehog a kormányzó faktorót mindenféle parlamenti felelősség nélkül végezhessek feladatukat.

As alkotmányosság veleje az, hogy a felelős állásban levő funkcionáriusok felelősükért felelősségre vonható legyenek. — Ausztriáról szólna kijelenti, hogy Ausztriának nincs oka reánk nehezíteni Amig megosztottuk velük az éléskamránkat ott kényeret ettek mindenütt, amig nálunk azok is kukoricakenyeret ettek, akik nem tudták eddig, hogy lehet a kukoricából is sütni.

Ezután az elnök közölte a Házal, hogy több ellenzéki szónok bejelentette, hogy felszólalásában olyan kérdéseket akar érinteni, amelyek kívánatosak teszik a nyilvánosság kizárását. Ezért zárt ülést rendel el, mire a karzatokat kiüritik.

A zárt tárgyalás nyolc óráig tartott, ezután újból nyílt ülés következett.

Az ülés fél tíz órákor véget ért.

Egy menekültanya és hadnagy fia Makón találkoztak

Megható jelenet

Makó, szapt. 16.

A Váradi utca lakói megható jelenetnek voltak szemtanúi ma délelőtt. Egy két év óta az orosz harcúterén küzdő brassói hadnagy öreg édesanyját jött meglátogatni Brassóba. Az uton hallotta, hogy Brassóba az oláhok vannak.

Brassó helyett hát Vásárhelyre ment, onnan azonban minthogy anyját nem találta Makóra jött.

Végigjárta a makói utcákat ke-reste édesanyját. Egyszerre a Váradi utcában egy öreg asszony rávetette magát s az örömtől magánkivíi mondta „fiam édes fiam“ s örömeben összereszt. A boldog anyát hadnagy fia bavitte lakásába s vidósan beszéltek el egymásnak két hosszú év sorsak küzdelmét szenvedését.

Hová kell a magyaroknak bevonulni

Brassó helyett Püspök-ladányba

Megirtuk, hogy az összes alkalmassak talált makóiakkak október hó 2 án, illetve 10 én kell bevonulniok és pedig az 1867. évi január első és 1871. december 31 ike közt született alkalmassak talált népfőnököknek október 2 án s 1872. január 1 je és 1887 ike közt született alkalmassak talált népfőnököknek október 15-én kell csapattestekhez bevonulniok.

A közös haderőhöz bevonulók közül mindazok, akiknek Brassó helyett Püspök-ladányba, Nagyszében helyett Debrecenbe, Székelyudvarhely helyett Hosszupályra, Szászváros helyett Szegehalomra, Gyulafehérvár helyett Derecskére, Marosvásárhely helyett Debrecenbe és Karánsebes helyett Temesvárra vonuljanak be, az ezen helyekre áthelyezett kiegészítési kerületi parancsnoksághoz.

A honvédséghez bevonulók közül pedig mindazok, akiknek Brassóba, Nagyszébenbe, Csikszentdára, Dévára, Marosvásárhelyre, Kolozsvárra, Nagyenyedre, vagy Lugosra, illetőleg az északi A) honvédkiegészítő parancsnoksághoz kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy Brassó helyett Nagyváradra, Nagyszében helyett Szarvasra, Csikszentdára helyett Nagyváradra, Déva helyett Szarvasra, Marosvásárhely helyett Nagyszalontára, Kolozsvár helyett Szentese, Nagyenyed helyett Szentese, Lugos helyett Oroszlánra és Beszék helyett Pozsgára az oda áthelyezett honvédkiegészítő parancsnoksághoz vonuljanak be.

Ideálisan szép üde arcbőr

Máshol sehol, csak kizárólag

crémés fehér színben, Ideál-créppan.

ma már egyedül a Kudar-féle Makói Ideál crémnel, Ideál arc-tej ápolásával érhetünk el, 1000-nél több elismerés bizonyítja, hogy pattanást, arcvörösséget, májfoltot, szeplőt elmulaszt

Makó-Ujvaros Kudar-féle gyógyszertárban szerezhető be. Törvényesen védve van. 1 tégely Ideál crém. 1 üveg Ideál-tej, Ideál-pouder rézsa,

Kudar Lajos gyógyszertára, Makó-Ujv

Oriási győzelem a románok felett

Lázadás az oláh hadseregben

Budapest, szept. 16.

A Wolf ügyvédség jelenti Berlinből:

A császár a főhadiszállásról e hó 15-ikén a császárnéhoz a következő táviratot intézte: Mackensen éppen most jelenti nekem, hogy a bolgár, török és német csapatok a Dobrudzsában döntő győzelmet arattak a román-orosz csapatok felett.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya).

Romániából súlyos belső zavarok híre érkezik. Sok helyőrségben nagyszabású lázadások vannak. A katonák megtámadták tisztjeiket és inzultálták őket. Bukarestben óriási a zűrzavar. A nép forradalmi lázba tör ki és követeli, hogy azonnal hívják meg Carp Pétert a kormány élére, mert ő az egyetlen ember, aki Romániát megmentheti.

Az összes szocialista vezéréket letartóztatták.

Brailában, Galacban és Konstancában orosz katonai parancsnokságokat rendeltek ki a rend fenntartására.

A bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, szept. 16.

Román front:

Duna mentén nyugaleme van csak Putrskow városát bombázta eredménytelenül ellenséges tűzcső, Dobridsei fronton ahol 12 óra elkeresedett harcokban állottak csapatok az egyesült orosz román és szerb hadseregekkel az Oltinától Paratj Aptat Tuniszbej Karsomar vonalon vívott harc e hó 14-én ellenség teljes leverésével végződött. Ellenség megkezdte visszavonását, csapataink erőlyesen üldözik, foglyokat és hadianyagot most számolják a harcok folyamán konstataltuk, hogy ellenség részéről a harcokban következő hadosztályok vettek részt, a 2. ik, 5. ik, 9. ik, 18. ik román hadosztály, 64 orosz hadosztály egy szembeszállt szerb orosz gyalog hadosztály és a harmadik orosz levas hadosztály Turakánál elfogott orosz tisztek vallomásából bizonyossággal megállapítható, hogy a turkán hídtnél az egész 15. ik és 17. ik román gyaloghadosztály fogságba esett.

Két hadosztály a 84. ik és 86. ik, 64. ik, 75. ik, 76. ik, 79. ik és 80. ik, valamint egy kombinált gyalogezredből és a második határozatból és az egész tisztek ezredéből állott Turakánál 462 tiszt jutott sebességteljes fogságba köztük Raszumi és Mariesen ezredesek dandárparancsnokok, 40 orvos, 5 karmestert és 25000 főnyi legénység, a 15. ik hadosztály Trigoresku tábornok parancsnoka elmenekült. A 17. ik hadosztály Poderosen tábornok pedig a foglyok előadása szerint a Dunába vult a szákmány, 2 zászló, 100 ágyu, 62 gépfegyvert és nagy mennyiségű hadianyag. Kurbunan Debas és Sallistria melletti harcokban 115 tisztet és 3000 főnyi legénységet fogtunk el és 30 ágyu; szákmányoltunk. Szeptember 12-én bezárólag összesen elfogtunk 522 tisztet és orvost és 28000 főnyi legénységet, szákmányoltunk 2 zászlót 130 ágyut 62 gépfegyvert, nagy mennyiségű lőszert és különböző hadianyagot. Maedóvia front Ostrorótot nyugatra és délnyugatra komoly harcok vannak folyamatban jelentékeny ellenséges erőket konstataltunk köztük orosz ezredet is a Moglena szakaszon mindkét részről élénk tevékenység.

Ellenség összes támadásaitellenséges támadásokkal mindaddig visszautasítottuk miközben az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk a Vardar té jobb partján nyugalom a balparton élénk tűzcső, Lelinki felü irányában intészt támadásokkal (mintegy 6 km. Gyvgh-tól kelleire) vissza sikerült angoloknak rövid időre első árkaik 1-2 elfoglalni és ellenséges támadásokkal visszavetettük őket régi állásaikba a Banasica és Struma fronton tűzcső, Az Aegel part vidékén nyugalom.

A hadisegélyek kifizetésének sorrendje

A városi számvévség hirtetménye.

Makó, szept. 16.

A hadisegélyben részesített egyének s segély összegek felvétele végett a következő napokon és sorrendben kötelesek jelentkezni; Akiknek vezetékneve: A, Á és B. betűkkel kezdődik szeptember hó 18. napján

Akiknek vezetékneve: C, Cs és D. betűkkel kezdődik szeptember hó 19. napján.

Akiknek vezetékneve: E, E és F. betűkkel kezdődik szeptember hó 20. napján.

Akiknek vezetékneve: G, és Áy. betűkkel kezdődik szeptember hó 21. napján.

Akiknek vezetékneve: H, I és J. betűkkel kezdődik szeptember hó 22. napján.

Akiknek vezetékneve: K betűvel kezdődik szeptember hó 23. napján.

Akiknek vezetékneve: L, és M betűkkel kezdődik szeptember hó 25. napján.

Akiknek vezetékneve: N, Ny, Ó és Ö. betűkkel kezdődik szeptember hó 26. napján.

Akiknek vezetékneve: P és R. betűkkel kezdődik szeptember hó 27. napján.

Akiknek vezetékneve: S, és Sz, betűkkel kezdődik szeptember hó 28. napján.

Akiknek vezetékneve: T, Ty, Ü, Ú. betűkkel kezdődik szeptember hó 29. napján.

Akiknek vezetékneve: V, W, Z, és Zs. betűkkel kezdődik szeptember hó 30. napján.

A nyugdíjasok könyvecskéinek számfeltétele szeptember hó 30. napján fog eszközöltetni.

A segélykönyvecské a számvévi hivataltól a feleknek való átadása és a pénztárba való beaéása mindennap reggel 7 orakor kezdődik, míg segélykönyvecské kifizetése ugyanaz nap délután 3. orakor kezdődik.

Felbírtnak végül a hadisegélyben részesülők, hogy a kifizetésnél pontosan és a kifizetés megkönyvebbítse végett 1-2 korona arpropéns jelenjenek meg. Makón 1916. évi szeptember hó 16. napján.

Városi számvévség.

Kiadó föld.

A Boosárzóban, a Róe uttán két és fél fertály föld, kiadó. Értelkezni lehet: Özv Panyor Péternével Kürt utca 15 sz. a.

Csanádmegyét is akarják a románok

Hogy akarják a gazok felszoztani hazánkat?

A londoni Daily Telegraph közli Take Jonescu nyilatkozatát, amelyben az Romániának a világháborúba való beavatkozásának jelentőségét kiemeli és kijelenti, hogy Nagy-Romániát akarnak aiktól tizenegymillió lakossal.

Enek a Nagy-Romániának megalakítása elsősorban Európának áll érdekében, mivel Németország és a Kelet közbe kell ékelni egy erős államot.

A Journal de Balkana, az a francia nyelvű megjelenő oláh lap a következőket írja:

Románia Ausztria és Magyarország területéből meg akarja szerezni Erdélyt, Temes, Máramaros és Csanád vármegyével, valamint Buko-inát.

Románia ilyenformán 8.670.000 új lakost kapna, ebből négy millió lenne oláh. A népesség többi része így osztana meg: 2.200.000 magyar, 1.000.000 szerbhorvát és 730.000 német. A számadás erősen kedvez az oláhok statisztikája tekintetében.

NAPI HIREK

Makó, szept. 16.

Halálozás. Egy tórekvő makói iparos Faszka Sándor könyvkötő hunyt el ma hosszas szenvedés után. Rokonságán kívül 7 éves kis leánykája gyászolja. temetése Vasárnap délután 4 orakor lesz.

Kinevezés. Öfelsége a király kitérő földiket Dr. Szabó János 28. ik m. kir. honv. tüzérszred főhadnagyát, hadbíróvá kinevezte. Új beosztásban földink a szegedi honvéd hadbíróshoz helyeztetett át.

Huszonkét hónap mulva irt Ujból hirt kaptunk egy elveszettnek hitt makóiról. Kocsis Mihály tanyai fiatal gazdálkodó, a háboru első hónapjaiban került orosz fogságba. Mindezideig nem érkezett róla hír, azt hitte mindenki, hogy meghalt. Ma astán irt Taritsine orosz városából, azt írja, hogy egészséges. A fogoly makói hirtadása nagy örömet keltett nagyszámú ismerősei és családja körében. Kocsis Mihály a fia, Kocsis János tanya 3 a. sz. a. lakosnak.

Pénz küldése a harctérre. A kereskedelmiügyi miniszter elrendelte, hogy e hónap 15-ikétől kezdve a hadrakelt sereghez és kettő részei közt váltott forgalomban postautalványt szolgáltat lépjen életbe, ellenben a magánpénzeslevelek forgalma változatlanul fönmarad. A táboros hivatalos pos-

Eladó ház.

A makói róm. kath. hitközség a tulajdonát képező és a Vörösmarty-utcán levő

kántorlakot

megfelelő árban eladni óhajtja,

A venni szánóknak ajánlataikat a makói róm. kath. pöbánia hivatalnál nyújtsák be.

A mezőhegyesi cukorgyár és finomító

az eszidőszert folytatásban levő vasuti forgalom lebonyolítása után

megkezdzi üzemét

A menekültek különféle álláshoz juthatnak. Felvétetnek mesterek, előmunkások, munkások stb. Jelentkezhetni a Cukorgyár igazgatóságánál, Mezőhegyes.

Kiadó hagymaföldek közel a városhoz Iritz Miksánál.

Felvétetik egy ügyes kiszolgáló leány Iritz Sámuel özv. cégnél.

Értesítés.

Van szerencsének a t. örlető közönséggel tudatni, hogy újonnan épített és berendezett automatikusjűműhelyünkben

a vámörlest

a Haditermény részvénytársaság engedélyével

f. hó 6-on szombaton megkezdtü

és az örletés esélyéből behozott buma ellenében a malom-helyiségben ki-függesztett táblázat szerinti örleményt szolgáltatjuk ki.

Vízmul természetben 10 százalékot szedünk 2 százalékgalporlást számítunk.

Makón, 1916. szept. 16.

Gellert gő-malom rt

Eladó jászgok.

Gezálkodással való talbegyás miatt tájfajta tenyész kacsók és oskok, kifes és fejős faj tohenek, tenyész bíka és tenyész úszók, gazdasági eszközök és szerezők eladók.

Márton Ferencnél

az igazsági uttfőlön any. 644 szám 2.

Eladó földet Verebesben és Bánomban

Árteközni lehet:

Iritz Miksánál.

MAKÓI FÜGGETLEN ÚJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könyvnyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a leg-pontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Hirdetések jutányos árban felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomatott Özv. Dr. Kiss Pálnénak a „Makói Független Újság” villamosos részben berendezésével

